

Energi, fattigdom och de Globala målen för hållbar utveckling

Hannah Goozee, International Policy Centre for Inclusive Growth (IPC-IG)

Det sjunde av de Globala målen för hållbar utveckling syftar till att säkerställa att alla har tillgång till tillförlitlig, hållbar och modern energi till en överkomlig kostnad före 2030. Medan energi bara var ett outtalat element i Milleniemålen, så betonas i de Globala målen en direkt länk mellan hushållens energitillgång och -konsumtion och fattigdom och utveckling. Detta fokus går hand i hand med den vidgade synen på fattigdom, som från att ha varit en monetär definition nu är ett mer övergripande mått på allmän livskvalitet. I de Globala målen är det tydligt att energi ses som centralt för både ekonomiskt och socialt välmående och inom frågor såsom hälsa och klimatförändringar. Detta återspeglar det uttalande som Generalsekreteraren för FN Ban Ki-moon gjorde på Rio+20 konferensen; att "energi är den gyllene tråden som sammanlänkar ekonomisk tillväxt, social jämlikhet och hållbar utveckling".

Parallellt med ett ökat erkännande inom internationell utvecklingspolitik så har förhållandet mellan energikonsumtion och fattigdom studerats i den akademiska litteraturen, inom allt från utvecklingsstudier till ekonomi. Dock har man inte funnit ett enkelt samband mellan energi och utveckling, utan snarare ett mångfacetterat och omstritt förhållande. En förståelse för den mångfald av litteratur som studerar detta samband är därför grundläggande för att kunna utveckla en effektiv och ändamålsenlig politik. En noggrann litteraturgenomgång av sambandet mellan energi – i synnerhet elektricitet – och utveckling kan belysa framtida möjligheter och utmaningar för fattigdomsbekämpning i linje med de Globala målen. Framförallt synliggörs en dominans av manliga forskare från Västvärlden och därmed ett behov av fler mångkulturella tillvägagångssätt för att tackla energi- och fattigdomsutmaningen.

För att förstå sambandet mellan energi och utveckling är en uppfattning om förhållandet mellan energikonsumtion och ekonomisk tillväxt av yttersta vikt. Det råder bred konsensus om att dessa samverkar, men när det kommer till orsaksförhållande så är det vetenskapliga samfundet delat. Alltsedan Kraft och Kraft's (1978) banbrytande studie så har resultaten varit varierande och ofta motsägelsefulla. Studier från de senaste åren har på ett mer konsekvent sätt visat att sambandet mellan inkomst och energikonsumtion är kopplat till landets utvecklingsnivå. Däremot betonar dessa studier att sambandet är ytterst kontextspecifikt. Det finns alltså inget universellt orsaksförhållande mellan inkomst och energikonsumtion, utan snarare stora skillnader beroende på kontexten.

Till följd av samverkan mellan energi, ekonomisk tillväxt och utveckling, så erkänner forskare alltmer förekomsten och betydelsen av energifattigdom, definierad som "avsaknad av tillräckliga valmöjligheter för tillgång till lämpliga, pålitliga, högkvalitativa, säkra och miljövänliga energitjänster till en överkomlig kostnad som främjar ekonomisk och mänsklig utveckling" (Reddy 2000). En lång rad studier har identifierat ett antal utvecklingskriterier som direkt påverkas av energifattigdom, bland andra mödra- och spädbarnsdödlighet, jämställdhet, miljömässig hållbarhet och produktivitet. De Globala målen återspeglar dessa studiers konsensus; att energi har betydelse för fattigdomsbekämpning världen över.

Idén om att sambandet mellan energikonsumtion och fattigdomsutmaningar beror på kultur och sammanhang ifrågasätter etablerad kunskap om energiöverföring, vilken fastslår att hushåll förflyttar sig från en typ av bränsle till en annan. Den vedertagna hypotesen som fortfarande har stort inflytande inom både den akademiska världen och politiken, är konceptet om 'energistegen' som symboliserar förflyttningen från biomassa till de mest effektiva gasolbränslen (LPG) och elektricitet samtidigt som det sker en inkomstökning. Det finns dock ett flertal empiriska fallstudier som motsäger hypotesen om energistegen. Genom att förespråka mer kulturellt specifika processer så har dessa fallstudier betydande konsekvenser för energimålen inom de Globala målen.

Komplexiteten i sambandet mellan energikonsumtion och fattigdom visar på begränsningen med en universell politik. Ett nyutkommet paper skrivet av Hannah Goozee (2017) ifrågasätter allmänt rådande metoder för att analysera sambandet mellan energi och fattigdom och betonar vikten av ett ökat fokus på kulturell kontext för att kunna göra en korrekt analys. Goozee föreslår därmed att det bör skapas en mikroanalys av sambandet mellan energikonsumtion och fattigdom för att realistiskt kunna undersöka framtida konsekvenser av fattigdomsbekämpning. En tänkbar metod för att analysera hur utvecklingskriterier direkt kan påverka framtida energianvändning är modelleringstekniker från ingenjörsvetenskapen. Nyare sådana har inbyggda utvecklingsrelaterade variabler och är därför lovande som redskap vid analys av de Globala målen.

Sammanfattningsvis skriver Goozee att även om litteraturen är ense om att det finns ett samband mellan fattigdom och energikonsumtion, så finns det ingen analys av hur fattigdomsbekämpning i framtiden kommer att påverka den globala konsumtionen. Detta är direkt relaterat till de Globala målen på grund av de miljömässiga följderna. Det finns potential för en mikromodell för att förutse framtida hushållskonsumtion i relation till fattigdomsnivåer. Detta kommer att ha betydande konsekvenser för verkställandet av de Globala målen för hållbar utveckling.

Referenser:

Goozee, H. 2017. "Energy Poverty: The Hidden Key to the Sustainable Development Goals". IPC-IG Working Paper 156. Brasília: International Policy Centre for Inclusive Growth.

Kraft, J., and A. Kraft. 1978. "Relationship between energy and GNP." *Journal of Energy Finance and Development* 3(2).

Reddy, A.K.N. 2000. "Energy and Social Issues." In *World Energy Assessment: Energy and the Challenge of Sustainability*, edited by J. Goldemberg. New York: United Nations Development Programme.

Noter:

1. Denna One Pager presenterar i korthet slutsatserna från Working Paper 156, skrivet av Hannah Goozee (2017). Där refereras mer djupgående all litteratur som omnämns i denna One Pager.

Översättning till svenska: Sofie Olsson, International Policy Centre for Inclusive Growth (IPC-IG)

Korrekturläsning: Åsa Maria Hermansson